

Pijn en liefde echoën in het hart van een boerenschuur

Recensie

Wiggele Wouda

Normaal staat hij altijd te eten bij het aanrecht. Wast nooit zijn handen na een wc-bezoek en voert een teruggetrokken, sober en karig boerenbestaan op het Groningse Hogeland. Maar plotseling verschijnt zij op het erf: vol blauwe plekken, blond, bebloed haar en slechts gekleed in een verformfaaide regenjas.

Ze spreekt niet zijn taal, maar uit haar ogen smeekt ze om hulp. En hij, hoe ver van de buitenwereld gescheiden, hoe solistisch hij ook in het leven staat, begrijpt haar wanhoop. Vanaf dat moment zijn beider uiteenlopende levens versmolten als een conceptie van het levenslot: een eenvoudige Groningse boer en een Poolse werkzoekende vrouw.

De Poolse bruid als film was eind vorige eeuw een waanzinnig succes. Die confronteert twee levens met elkaar die zich weerspiegelen in de wereld om ons heen. Maar ook een wereld die we niet direct ervaren omdat we vastgeroest zijn in eigen gewoontes en dagelijkse beslommeringen. Gewoon het alledaagse leven van een boer uit 't Hogeland - waar Ede Staal zo prachtig over zingt - die waanzinnig veel van het vak houdt, maar het moeilijk heeft door schaalvergroting, modernisering, bank, Europa en regelgeving. Hij ziet en voelt zo de bodem onder zijn existentie wegzakken.

Daartegenover het gewone leven van een Poolse vrouw die hiernaartoe is gelokt om te komen werken, maar vernederd, verkracht en mishandeld wordt om wie ze is, wat ze kan, hoe ze eruit ziet. Niet voor niets kreeg de film alle lof en behoort die tot Het Culturele Erfgoed.

Het toneelstuk *De Poolse bruid* dat vrijdag op de prachtige boerderij De

Haver te Bedum in première ging, bevat dezelfde sfeer, dezelfde beklemming van melancholie, dezelfde schoonheid van de onmacht en de kracht van afstandelijkheid als de film. Je zit te kijken naar twee mensen op een kale, vlakke vloer van de voormalige boerenschuur. De afstand tussen hen is immens, en dat wordt ook nog eens bekrachtigd door het minimalistische decor in samenspel met de live muziek van Bert Hadders.

Indrukwekkend spel

Als de boer in de derde persoon enkelvoud over zichzelf en zijn situatie spreekt, houd je je hart vast: dat wordt niets. Maar na tien minuten ontpopt hij (knap acteerwerk van Paul van der Laan) zich van stramme boer tot een innemend personage dat met haar (waanzinnig indrukwekkend spel van Lotte Dunselman) het hart van de kijker verovert. Met praktisch, bijna klinisch spel, poëtische beschrijvingen en gereserveerde dialogen die het verhaal omkleden met een onderhuidse angst, voelbare pijn en verkrampte liefde als echoënde pijlers van hun eenzame bestaan.

Het op de film gebaseerde verhaal van Jibbe Willems is een prachtig driedimensionaal schilderstuk geworden waarin woorden - met al hun begrenzingen en tekortkomingen - de verbeelding, de werkelijkheid overstijgen in kleurschakeringen die domweg binnenkomen. Het Noord Nederlands Toneel en Toneelgroep Echo ademen met deze voorstelling zo nu en dan de kern, maar vooral de karakteristiek van een uniek provinciaal bestaan. Smaakt naar meer. Veel meer.

▶ *De Poolse bruid*. NNT en Toneelgroep Echo. Boerderij De Haver te Bedum, 200 bezoekers (uitverkocht). Nog te zien t/m 14 juli, www.nnt.nl